

Motion till riksdagen 2024/25:626

av **Jacob Risberg m.fl. (MP)**

med anledning av skr. 2023/24:163 Nationell säkerhetsstrategi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nationella säkerhetsstrategin bör innehålla en tydligare målbild för att bidra till minskade utsläpp i Sverige och i världen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver följa upp strategin med konkreta åtgärder för att minska utsläppen som motsvarar hotets allvarlighetsgrad och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nationella säkerhetsstrategin bör innehålla en tydligare målbild för klimatanpassning även internationellt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver följa upp strategin med konkreta åtgärder för ökad klimatanpassning nationellt och internationellt som motsvarar hotets allvarlighetsgrad och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Regeringens nationella säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163) är avsedd att ”ge en långsiktig inriktning av regeringens arbete med nationell säkerhet och samtidigt vara vägledande för arbetet med nationell säkerhet i Sverige lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.” Strategin är uppdelad i tre fokusområden:

1. Ett säkert Sverige
2. Ett tryggt, öppet och sammanhållet Sverige
3. Ett motstånds- och konkurrenskraftigt Sverige.

Motivering

Ett ansvarstagande för klimatförändringar

I den nationella säkerhetsstrategin konstaterar regeringen följande:

- På längre sikt utgör klimatförändringarna ett existentiellt hot mot mänskligheten.
- Samhället är i dag inte anpassat till högre temperaturer.
- Globalt fördjupar klimatförändringarna existerande konflikter, bl.a. eftersom de påverkar tillgången till resurser som färskvatten, livsmedel och brukbar mark.
- Klimatförändringar medför en ökad risk för migrantströmmar.
- Den globala gröna omställningen medför nya tillväxt- och samarbetsmöjligheter.
- En omställning till fossilfrihet i Sverige och globalt, inklusive för att minska beroendet av exportörer av fossila bränslen, ligger i Sveriges intresse.
- Utan anpassning av samhället till det förändrade klimatet förväntas kostnaderna för skador och förluster öka. Produktionsförutsättningar inom gröna näringar och andra delar av näringslivet förändras om tillgången till vatten hotas.
- Klimatpolitik är i högsta grad säkerhetspolitik, nationellt som internationellt.

Regeringen visar alltså på medvetenhet om klimatförändringarnas säkerhetspolitiska vikt i skrivelsen. Att regeringen erkänner klimatförändringar som ”ett existentiellt hot mot mänskligheten” skapar förväntningar på att det får en genomgripande roll i strategin. Men tyvärr nöjer sig regeringen främst med att bekräfta klimatförändringarnas säkerhetspolitiska vikt, utan att vidare utveckla hur säkerhetshotet kan avvärjas eller mildras.

Särskilda klimatpolitiska åtgärder framkommer inte i strategin, förutom i fokusområde 3. Ett motståndskraftigt Sverige, punkt 8.3.2 Samhällsviktig verksamhet, där regeringen i arbetet med krisberedskap avser att anlägga ett ”klimatanpassningsperspektiv” i arbetet med krisberedskap. Regeringen förminskar den säkerhetspolitiska klimatpolitiken till att endast omfatta begränsad klimatanpassning och endast inom Sveriges gränser. Regeringen nämner också EU, FN och svenskt bistånd som viktiga för att hantera klimatfrågan men föreslår utöver det inget särskilt för svensk utrikespolitik inom klimatområdet.

Utöver klimatanpassning vill regeringen ”motverka” klimatförändringarna, men politiska förslag på åtgärder lyser med sin frånvaro genom resten av den nationella strategin. I strategin står det också att ”[d]en svenska internationella klimatpolitiken kommer att utvecklas”, vilket likaså saknar förslag på åtgärder.

I punkt 8.3.2 beskrivs det att en ”omställning till fossilfrihet i Sverige och globalt, inklusive för att minska beroendet av exportörer av fossila bränslen, ligger i Sveriges intresse.” Miljöpartiet anser att den nationella säkerhetsstrategin behöver förslag på åtgärder för att minska fossilberoendet för att kunna leda till handlingskraft. Att det ligger i Sveriges intresse att ställa om till fossilfrihet och minska beroendet av exportörer av fossila bränslen är exempel på hur fina ord kan bli tomma, i brist på just förslag på proaktiva åtgärder för att ”motverka” klimatförändringar.

Skrivningarna om klimatet i strategin måste också ses i ljuset av regeringens nuvarande politik. Man vill ge sken av att satsa på klimat- och miljöpolitiken, men i praktiken rör det sig om bokföringsmanövrar för att minska utsläppen snarare än faktiska klimatåtgärder. Tidöpartiernas klimatpolitik är under all kritik. Sverige ser ut att missa minst tre av fyra klimatmål till 2030. Man har ingen plan för en rättvis omställning med lösningar på den existentiella kris som vi står inför, som påtalas i

strategin. I stället fortsätter regeringen att subventionera fossila bränslen med ännu en skattesänkning på bensin och diesel, avskaffar flygskatten, låter järnvägen förfalla och minskar klimatklivet med 1,5 miljarder för 2025 jämfört med i år.

Miljöpartiet anser att motverkandet av den globala uppvärmningen och att vidta nödvändiga åtgärder för klimatanpassning i Sverige och världen borde ha en genomgripande plats i regeringens säkerhetsstrategi. En strategi som fastställer att klimatförändringarna är ett "existentiellt hot mot mänskligheten" bör rimligen innehålla en tydlig målbild och behöver följas upp med konkreta åtgärder för hur detta hot kan avvärras och mildras genom minskade utsläpp samt genom klimatanpassning.

Jacob Risberg (MP)

Emma Berginger (MP)

Janine Alm Ericson (MP)